

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2016 r. w Gliwicach

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

przy udziale zainteresowanych A. P., A. Ł., T. F., M. F. (1), D. A., R. G., M. G. (G.), M. F. (2), R. A., A. G.

o podstawę wymiaru składek

na skutek odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 10 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

z dnia 10 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

z dnia 10 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

z dnia 10 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

z dnia 10 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

z dnia 10 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

z dnia 10 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

z dnia 10 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

z dnia 10 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

z dnia 10 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

1. oddała odwołania;

2. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. kwotę 2460 zł (dwa tysiące czterysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Renata Stańczak

Sygnatura akt VIII U 1953/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonymi decyzjami z dnia 10 sierpnia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ustalił podstawy wymiaru składek.

Z uzasadnienia decyzji wynika, że płatnik składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. nie zadeklarował za ubezpieczonych składek od kwot przychodu z tytułu świadczenia sfinansowanego z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, które zostało przyznane bez zastosowania kryterium socjalnego. W trakcie kontroli płatnik składek nie przedstawił środków dowodowych potwierdzających, że przyznane świadczenia uzależnione były od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników. Kwoty świadczenia były uzależnione jedynie od stażu pracy i pracownicy bez względu na sytuację rodzinną i materialną mający analogiczny staż pracy uzyskali z tego tytułu przychody w takiej samej wysokości.

Na uzasadnienie swojego stanowiska organ rentowy przytoczył treść art. 8 ust. 1 ustawy z 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Wskazał, że regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić zasady przyznawania ulgowych świadczeń. Ich wysokość musi być uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Wartość przyznanych świadczeń, która nie uwzględniała kryterium socjalnego należy uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawy wymiaru składek. Organ rentowy przytoczył treść art. 8 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 i ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W przypadku zainteresowanego M. G. do podstawy wymiaru składek wliczono również przychód z tytułu opłaconej przez pracodawcę (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w R. składki z tytułu zawartej polisy ubezpieczeniowej obejmującej pracowników przebywających w podróży służbowej.

Organ rentowy stwierdził, że koszt poniesiony przez pracodawcę stanowi realną korzyść podatnika, a w związku z tym kwota opłaconej polisy stanowi przychód pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 i 3 oraz 11 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Przychód pracownika, o którym mowa w art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi podstawę wymiaru składek. Wskazał również, że § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe nie przewiduje wyłączenia z podstawy wymiaru składek kosztów związanych z zawieraniem umów ubezpieczenia.

W odwołaniu od decyzji (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. wniosła o :

- uwzględnienie odwołań i zmianę zaskarżonych decyzji poprzez ustalenie, że podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne- rentowe chorobowe i wypadkowe odpowiadały wartościom zadeklarowanym pierwotnie przez odwołującą się;

- zasądzenie od organu na rzecz odwołującej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonym decyzjom odwołująca spółka zarzuciła naruszenie art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej ,w związku z art. 8 ust. 1 i art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994r. w zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz z § 2 ust. 1 pkt 19

rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że do podstawy naliczenia składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe chorobowe i wypadkowe zalicza się wartości świadczeń sfinansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych przez odwołującą.

Zarzuciła, że organ rentowy pominął regulamin funduszu świadczeń socjalnych, zgodnie z którym środki funduszu przeznacza się na częściowe lub całkowite finansowanie kosztów i usług, świadczenia w zakresie pomocy rzeczowej oraz zapomogi pieniężnej przyznawanej w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych lub długotrwałej choroby, działalności kulturalno- oświatowej w postaci imprez kulturalnych artystycznych i rozrywkowych organizowanych przez zakład lub zakupienie biletów wstępu na takie imprezy czy imprez okolicznościowych, zakupu drobnych upominków z nimi związanych.

W porozumieniu z przedstawicielami pracowników środki funduszu mogą być przyznawane na zakup bonów towarowych do realizowania we wskazanej placówce handlowej. Wydawanie pracownikom bonów towarowych, a od listopada 2012r. podarunkowych, następowało w ramach działalności socjalnej w rozumieniu ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Świadczenia dla pracowników zostały wypłacone przez spółkę ze środków przeznaczonych na cele socjalne.

Odwołująca spółka przyznała, że nie brała pod uwagę kryterium socjalnego przy wypłacie kwoty należnej poszczególnym pracownikom. Jej zdaniem kryterium socjalne winno być stosowane jedynie w przypadku przyznawania ulgowych usług i świadczeń o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i nie odnosi się ona tym samym do usług i świadczeń o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Jeżeli bony towarowe finansowane są ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, to nie są one wliczane do podstawy wymiaru składek. Organ rentowy nie jest uprawniony do weryfikacji kryteriów socjalnych przyjętych przez płatnika. Zdaniem odwołującej przepis §2 pkt 19 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, nie daje żadnych podstaw do przyjęcia że przesłanką jego zastosowania jest wydatkowanie środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych według określonych kryteriów socjalnych.

W zakresie wliczenia do podstawy wymiaru składek kosztów związanych z zawieraniem polisami ubezpieczeniowymi na czas trwania podróży służbowej odwołująca spółka przytoczyła treść art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1, art.4 pkt 9 i 10 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Wskazała na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 lipca 2014r. sygn. K 7/13, w którym to orzeczeniu przedstawiono wskazówki w zakresie prawidłowej interpretacji art. 12 u.p.d.o.f. Zdaniem odwołującej, w przypadku poniesienia kosztów związanych z zawarciem umów ubezpieczenia pracownik nie ponosi żadnej korzyści w sferze prywatnej, ani nie prowadzi do oszczędności po stronie pracownika, bo pracownik takiego ubezpieczenia nie musi wykupić. Pracodawca wykupując polisę działa w swoim interesie, a nie w interesie pracownika. W związku z tym odwołująca prawidłowo potraktowała koszty związane z zawarciem umów ubezpieczenia jako świadczenia nie powodujące powstanie przychodu ze stosunku pracy, a w konsekwencji nie stanowiące podstawy wymiaru składek.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa radcowskiego wg norm przepisanych. Treść art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych ustanawia tzw. kryterium socjalne udzielania pomocy z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych uzależniając ją od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika i nie przewiduje w tym zakresie wyjątków.

Świadczenie wypłacone przez pracodawcę z pominięciem tego kryterium nie może być ocenione w sensie prawnym jako świadczenie socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych. Regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić zasady, że przyznawanie ulgowych świadczeń jest uzależnione od sytuacji materialnej osoby korzystającej z funduszu. W niniejszej sprawie wszyscy pracownicy otrzymali bony towarowe o jednakowej wartości, co spowodowało, że bony te trzeba ocenić jako świadczenie dodatkowe pracodawcy, a nie świadczenia z funduszu świadczeń socjalnych.

Skoro przyznanie bonów nie miało charakteru socjalnego, to bony należy uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Nie zachodzi wyłączenie przewidziane w § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia z 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych obowiązujący u odwołującej nie określa w jaki sposób pracodawca ma ustalać sytuację życiową rodzinną i materialną osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Pracodawca nie może pominąć naczelnej zasady wyrażonej w art. 8 ust. 1 ustawy. Przyznanie przez odwołującą spornych świadczeń bez indywidualnej analizy sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników odbyło się z naruszeniem art. 8 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. W związku z powyższym przychód osiągnięty przez pracowników stanowił podstawę wymiaru składek, bowiem nie miał zastosowania § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W stosunku do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego kosztów związanych z zawarciem umów ubezpieczenia na czas podróży służbowej, organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonych decyzjach. Zdaniem organu rentowego jest to nieodpłatne świadczenie w rozumieniu u.p.d.o.f. wynikające ze stosunku pracy. Pojęcie nieodpłatnego świadczenia obejmuje wszystkie zjawiska gospodarcze i zdarzenia prawne, których następstwem jest uzyskanie korzyści kosztem innego podmiotu lub te wszystkie zdarzenia prawne i gospodarcze w działalności osób prawnych czy osób fizycznych, których celem jest nieodpłatne przysporzenie majątku osobie, mające konkretny wymiar finansowy. Objęcie ochroną ubezpieczeniową pracowników ma wymiar finansowy, skoro pracodawca opłacił składkę ubezpieczeniową.

Zainteresowana D. A. w piśmie z dnia 2 lutego 2016r. (k.69 akt sądowych) stwierdziła, że jej stanowisko jest zbieżne ze stanowiskiem odwołującej się Spółki. Pozostali zainteresowani nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca spółka zajmuje się produkcją elementów do samochodów i zatrudnia pracowników produkcji, administracji, kadrę zarządzającą. Pracownicy nie uzyskują wynagrodzenia za pracę w takiej samej wysokości. Większość załogi otrzymuje wynagrodzenie w wysokości poniżej średniej krajowej.

Obowiązujący u odwołującej od 2.01.2002r. Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych nie przewiduje stosowania kryteriów socjalnych przy przyznawaniu świadczeń. W rozdziale IV regulaminu zatytułowanego „Przeznaczenie funduszu” wskazano, że środki przeznacza się na częściowe lub całkowite finansowanie kosztów usług i świadczeń socjalnych, a w porozumieniu z przedstawicielem pracowników, środki funduszu mogą być przyznawane na zakup bonów towarowych do zrealizowania we wskazanej placówce handlowej. W rozdziale VII pkt 4 ustalono, że w sprawach nieuregulowanych zastosowanie mają powszechnie obowiązujące przepisy prawa. Regulamin wskazuje jako podstawę wydania ustawę z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

W okresie spornym odwołująca wypłacała wszystkim pracownikom, w tym zainteresowanym, świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. W praktyce polegało to na tym, że świadczenia były wypłacane w formie bonów towarowych lub kart podarunkowych, w dwóch transzach, przed Ś. Wielkanocnymi i Bożego Narodzenia. Odwołująca nie stosowała kryterium socjalnego, nie brała pod uwagę sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uprawnionych pracowników. Każdy z pracowników otrzymał świadczenia o takiej samej wartości, z tym, że w przypadku Świąt Bożego Narodzenia wartość była uzależniona od stażu pracy pracownika w roku, za który wypłacono świadczenie. Nadto pracodawca wypłacił pracownikom świadczenie o takiej samej wartości z tytułu wczasów za 2012r. Odwołująca kierowała się tym, że w okresie świąt każdy pracownik ma zwiększone wydatki. Odwołująca spółka przy podziale środków nie ustalała sytuacji materialnej, rodzinnej każdego pracownika. Pracownicy odwołującej nie składali pisemnych wniosków o wypłatę świadczeń z ZFŚS.

W dniu 10.08.2015r. organ rentowy wydał decyzje ustalające podstawy wymiaru składek zainteresowanych, doliczając do nich świadczenia wypłacone z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w spornym okresie w wysokościach podanych szczegółowo w każdej zaskarżonej decyzji.

Od wydanych pracownikom bonów towarowych i kart podarunkowych nie zostały opłacone składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Odwołująca z własnej inicjatywy kupowała polisy ubezpieczeniowe pracownikom wysyłanym w podróże służbowe, by mogli uzyskać pomoc w razie jakiegoś wypadku oraz by nie obciążać nimi pracodawcy. Koszty ubezpieczeń pracowników w podróży służbowej oraz zawarcia umów pokrywała odwołująca. (...) SA zawierało z pracownikiem umowy ubezpieczenia Wojazer (...) w (...), a okres ubezpieczenia obejmował okres planowanej podróży służbowej.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego oraz zeznań świadków: B. G. (k.98 i 93 akt sądowych) i R. C. (k.99 i 93v. akt sądowych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Pracownicy odwołującej otrzymywali bony towarowe w związku ze Ś. Wielkanocnymi, Bożego Narodzenia lub urlopem z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Wartość świadczeń nie była uzależniona od kryterium socjalnego.

Sporne w sprawie okazały się wyłącznie kwestie prawne dotyczące możliwości oskładkowania świadczeń pochodzących z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Istota sporu w niniejszej sprawie dotyczyła wykładni prawa art. 2 ust. 1 w związku z art. 8 ustawy z dnia 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U.t.j. z 2015r., poz. 111 ze zm.) – zwaną dalej ustawą oraz § 2 pkt 19 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U.t.j. z 2015r., poz. 2236) – zwanego dalej rozporządzeniem.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy przez działalność socjalną rozumie się usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową.

Natomiast art. 8 ust. 1 ustawy stanowi, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Zaś art. 8 ust. 2 ustawy stanowi, że zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych. Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów.

§ 2 pkt 19 rozporządzenia wyłącza z podstawy wymiaru składek świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Należy powtórzyć za Sądem Najwyższym, że fundusz socjalny jest instytucją prawną mającą łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin, a jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach – wyrok z dnia 20 sierpnia 2001r., w sprawie I PKN 579/00, opublikowany w OSNP z 2003 roku, Nr 14, poz. 331.

Kryteria socjalne w procesie redystrybucji środków funduszu – sytuacja życiowa, rodzinna, materialna – nie konkurują ze sobą, a ich relacja polega na wzajemnym uzupełnianiu się. Przykładowo przyznawanie paczek

świętecznych uzależnione jest od sytuacji rodzinnej (liczby posiadanych dzieci) i kryterium materialne i życiowe pracownika nie odgrywa żadnej roli, bowiem beneficjentem świadczenia jest dziecko pracownika. Z kolei dofinansowanie wczasów uzależnione jest od sytuacji materialnej uprawnionych, przy czym dopuszczalne jest wprowadzenie czynnika rodzinnego, np. przy dofinansowaniu wypoczynku dzieci. Zatem charakter usługi wyznacza, czy decydująca do jej przyznania okaże się sytuacja życiowa, rodzinna, materialna.

Należy zauważyć, że bony święteczne, nazywane niekiedy towarowymi, są powszechnym sposobem wydatkowania zasobów funduszu socjalnego. Świadczenie ma charakter ulgowy, okazjonalny i polega na przysporzeniu majątkowym.

Sąd Najwyższy przyjął, że kryteria socjalne, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy odnoszą się jedynie do przyznawania ulgowych świadczeń i usług, nie dotyczą natomiast innych świadczeń i usług, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy. Zatem korzystanie z takich form działalności socjalnej, jak spotkania integracyjne nie jest uzależnione od kryterium socjalnego – wyrok z dnia 23 października 2008r., w sprawie II PK 74/08, opublikowany w OSNP z 2010 roku, Nr 7-8, poz. 287.

Przy podziale bonów za dopuszczalne należy uznać połączenie czynnika majątkowego i rodzinnego, a także skoncentrowanie się wyłącznie na ostatnim kryterium. W związku z tym może wystąpić stan faktyczny, w którym rozdział bonów świętecznych został oparty na ilości osób w rodzinie. Kryterium rodzinne jest i tak konsumowane przez czynnik materialny, jeżeli zwróci się uwagę na liczbę osób pozostających na utrzymaniu pracownika. W takim ujęciu nie można pominąć, że uwarunkowania kulturowe i obyczajowe Polaków wskazują na rodzinny charakter świąt. Powszechne akceptowane jest dystygowane, wystawne i podniosłe przeżywanie świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy. Wiąże się to z kosztami, a ich wysokość koresponduje z liczebnością pracownika. Zatem zastosowanie wyłącznie kryterium rodzinnego spełnia wymogi art. 8 ust. 1 ustawy.

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że bony podarunkowe zostały sfinansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne bez zastosowania jakiegokolwiek kryterium socjalnego. Nie można jednak zgodzić się z odwołującą, że źródło finansowania przesądza o możliwości skorzystania z przepisu § 2 pkt 19 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r.

Organ rentowy ma prawo dokonać analizy celów socjalnych i źródeł ich finansowania poprzez ustalenie, czy istnieje w regulaminie ZFŚS podstawa sfinansowania ulgowych usług i świadczeń, czy świadczenia te mają w istocie charakter socjalny oraz sprawdzenia, czy środki rzeczywiście pochodzą z funduszu świadczeń socjalnych.

Odwołująca twierdziła, że wydanie pracownikom bonów podarunkowych nastąpiło w ramach działalności socjalnej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy ze środków przeznaczonych na cele socjalne. Jej zdaniem, w takim stanie rzeczy bezsporne jest, że dysponowanie środkami z funduszu odbyło się w ramach reguł przewidzianych w ustawie. Sąd nie podziela tego poglądu, ponieważ źródło finansowania świadczenia nie przesądza o jego socjalnym charakterze.

Odwołująca wskazała ponadto, że kryterium socjalne winno być stosowane jedynie w sytuacji przyznawania ulgowych usług i świadczeń, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy. Zakres przedmiotowy art. 8 ust. 1 jest węższy od pojęcia działalności socjalnej w rozumieniu art. 2 ust. 1.

Na temat charakteru bonów towarowych, zakupowych, podarunkowych w kontekście ustawy o ZFŚS wielokrotnie wypowiadały się sądy powszechne (wyroki SA: w P. w sprawach III AUa 1767/14 i III AUa 331/13 oraz w S. w sprawie III AUa111/13). Z orzecznictwa tego wynika, że przyznawanie kuponów podarunkowych czy dokonanie wypłat w wysokości równowartości takich kuponów stanowi pomoc rzeczową wymienioną w definicji działalności socjalnej pracodawcy w art. 2 pkt 1 ustawy **pod warunkiem**, że pomoc taka została udzielona z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji pracownika. Konieczne jest uwzględnienie zasady określonej w art. 8 ust. 1 tej ustawy.

Orzecznictwo sądowe stoi na stanowisku, że: po pierwsze bony towarowe są pomocą rzeczową w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy, po drugie przyznając tego rodzaju świadczenie konieczne jest zastosowanie reguł z art. 8 ust. 1 ustawy. Nie zasługuje na uwzględnienie stanowisko odwołującej, że wypłata świadczenia ze środków ZFŚS jest równoznaczna ze zwolnieniem od uiszczenia składek na podstawie § 2 pkt 19 rozporządzenia.

Regulacja § 2 pkt 19 rozporządzenia jednoznacznie definiuje, że kwalifikacja prawna przychodu podlegającego wyłączeniu jest determinowana celem jego przeznaczenia i źródłem pochodzenia i nie definiuje żadnych innych przesłanek. Jeśli więc bony towarowe finansowane są ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS, to nie są one wliczane do podstawy wymiaru składek, gdyż mieszczą się w dyspozycji tegoż przepisu. O socjalnym charakterze świadczenia można mówić tylko w sytuacji, w której wysokość pomocy jest uzależniona od kryteriów wymienionych w art. 8 ust. 1 ustawy. Nie było sporu między stronami, że przyznając bony towarowe odwołująca spółka takiego kryterium nie stosowała, a co za tym idzie nie było to „świadczenie finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”, o którym mowa w § 2 pkt 19 powołanego rozporządzenia. Świadczenia wypłacane z funduszu świadczeń socjalnych stanowią realizację postulatu ochrony interesów socjalnych pracowników (art. 16 k.p. i art. 94 pkt 8 k.p.). Uzależnienie wartości bonów towarowych wyłącznie od czynników związanych z wykonywaniem pracy np. wydajności, stażu pracy, obecności w pracy wyklucza możliwość uznania, że świadczenie to objęte jest dyspozycją art. 2 ustawy. Jest to dodatek do wynagrodzenia w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych stanowiący przychód pracownika.

Nie doszło do naruszenia art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, w związku z art. 8 ust. 1 i art. 2 pkt 1 ustawy oraz z § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia poprzez zobowiązanie odwołującej do wliczenia do podstawy wymiaru składek wartości wydanych pracownikom bonów towarowych.

Również nie może się ostać zarzut odwołującej spółki błędnego zaliczania do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe kwot opłaconych przez pracodawcę składek z tytułu polis ubezpieczeniowych. Zgodnie z art.18 ust.1 i art.20 ust.1 u.s.u.s. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art.6 ust.1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art.4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust.1a i 2, ust.4 pkt 5 i ust.12 tej ustawy. Z kolei przychód, o którym mowa w art.4 pkt 9 u.s.u.s oznacza przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (u.p.d.o.f) z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywanie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy oraz przychody z działalności wykonywanej osobiście przez osoby należące do składu rad nadzorczych, niezależnie od sposobu ich powoływania.

Ogólną definicję przychodu zawiera z kolei art. 11 ust. 1 u.p.d.o.f., który stanowi, że przychodami są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartości otrzymanych nieodpłatnych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń.

Z kolei art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f. twierdza, że za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Z cytowanego przepisu art.11 ust.1 u.p.d.o.f.wynika, że jedną z trzech wymienionych w nim kategorii przychodów są inne nieodpłatne świadczenia. Inne nieodpłatne świadczenia muszą być przez podatnika otrzymane. W przypadku usług, bo do takich niewątpliwie należą nieodpłatne świadczenia z tytułu ubezpieczenia, chodzi o usługi, które muszą być wykonane na rzecz podatnika, a nie usługi, które dopiero w przyszłości zostaną zrealizowane. W związku z tym w przypadku ubezpieczenia jako innego nieodpłatnego świadczenia przychód zostanie otrzymany już w momencie

rozpoczęcia ochrony przez zakład ubezpieczeń. Należy bowiem zauważyć, że umowa ubezpieczenia należy do kategorii umów dwustronnie zobowiązujących. Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. ubezpieczający płaci składkę w celu zobowiązania zakładu ubezpieczeń (causa obligandi), zakład ubezpieczeń zaś świadczy w celu zwolnienia się od zobowiązania (causa solvendi). Świadczenie ubezpieczającego (zapłata składki) jest zawsze bezwarunkowe, natomiast świadczenie zakładu jest zależne od zajścia przewidzianego w umowie wypadku (zdarzenia losowego). Obowiązek zapłaty składki przez ubezpieczającego wynika z umowy ubezpieczenia, która określa termin jej zapłaty. Zapłata składki przez ubezpieczającego jest warunkiem koniecznym powstania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń. Zapłata składki przez pracodawcę stanowi więc wymierną korzyść jaką uzyskał pracownik (ubezpieczony) z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia. W zamian za uiszczoną składkę ubezpieczony uzyskuje ochronę ubezpieczeniową. W orzecznictwie dominuje pogląd, że świadczeniem wzajemnym zakładu ubezpieczeń spełnianym w zamian za uiszczoną składkę nie jest odszkodowanie w ubezpieczeniach majątkowych bądź suma ubezpieczenia w ubezpieczeniach osobowych, a ponoszenie ryzyka ich wypłaty, czyli zapewnienie ochrony ubezpieczeniowej. Korzyści jakie osiąga ubezpieczony w związku z zawarciem umowy ubezpieczenia na jego rzecz nie są jedynie potencjalne. Stają się one bowiem wymierne, a nie hipotetyczne już w dacie zapłacenia składki - wykupienia polisy (por. wyrok NSA w W. z dnia 30 lipca 2009r. w sprawie II FSK 506/08).

Reasumując, w świetle powyższych rozważań, powołany w odwołaniu wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 lipca 2014r. (sygn.K 7/13) w brzmieniu „art. 12 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 3 w związku z art. 11 ust. 2-2b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, 362, 596, 769, 1278, 1342, 1448, 1529 i 1540, z 2013 r. poz. 888, 1036, 1287, 1304, 1387 i 1717 oraz z 2014 r. poz. 223, 312, 567 i 598), rozumiane w ten sposób, że "inne nieodpłatne świadczenie" oznacza wyłącznie przysporzenie majątkowe o indywidualnie określonej wartości, otrzymane przez pracownika, są zgodne z art. 2 w związku z art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”, potwierdza prawidłowość ugruntowanego orzecznictwa, z którego wynika, że w przypadku zawarcia przez pracodawcę umowy ubezpieczenia na rzecz pracownika, umowa ta skutkuje powstaniem u pracownika przychodu z tytułu innych nieodpłatnych świadczeń w rozumieniu art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f. w momencie zapłacenia składki (wykupienia polisy ubezpieczeniowej). Wartość pieniężną tego świadczenia stanowi cena zapłaconej składki (wykupionej polisy ubezpieczeniowej) – wyrok NSA w W. z dnia 30 lipca 2009r. w sprawie II FSK 506/08 oraz z dnia 17 stycznia 2012r., w sprawie II FSK 1341/10; wyrok WSA w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2010r. w sprawie (...) SA/Wa (...).

Dlatego też zapłata składki przez pracodawcę za pracownika stanowi wymierną korzyść dla tego ostatniego z tytułu zawarcia na jego rzecz umowy ubezpieczenia. Jest to przychód ze stosunku pracy w formie nieodpłatnego świadczenia otrzymywanego już w momencie uiszczenia składki i rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej, którego wartość odpowiada wysokości uiszczonej składki ubezpieczeniowej. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, za który uważa się także przyrost wynikający z wyręczenia pracownika przez pracodawcę z ponoszenia świadczeń pieniężnych na rzecz towarzystw ubezpieczeniowych.

Słusznie zatem organ rentowy uznał, że wysokość opłaty związanej z zawarciem umowy ubezpieczenia stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne, bowiem jest objęta dyspozycją art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych i § 1 rozporządzenia. Przy czym nie znajduje w sprawie zastosowania cytowany przez odwołującą spółkę w piśmie z dnia 18.01.2016r. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2.06.2015r. sygn.akt II FSK 1126/13 (k.63 akt sądowych). Dotyczy on bowiem innego stanu faktycznego – udziału pracownika w spotkaniach integracyjnych, szkoleniowych, uczestniczenia w obiedzie czy kolacji. Nie dotyczy natomiast kwestii wykupienia przez pracodawcę polisy ubezpieczeniowej.

W związku z powyższym odwołania oddalono na podstawie w/w norm prawnych oraz art. 477¹⁴ §1 k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów

pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w brzmieniu obowiązującym w dacie wpływu odwołań do sądu (Dz.U.t.j. z 2013r., poz.490 z późn.zm.).

(-) SSR del. Renata Stańczak